

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep.
0030 Oslo

Kopi til

Vår dato
06.02.2012

Vår referanse
2011-077

Saksbehandler

Deres dato
25.08.2011

Deres referanse
201102469

Høring – NOU 2011:9 Økt selvbestemmelse og rettssikkerhet

Balansegangen mellom selvbestemmelsesrett og omsorgsansvar i psykisk helsevern

Regionsenter for barn og unges psykiske helse, Helseregion Øst og Sør (RBUP Øst og Sør) viser til mottatt høringsnotat av 25.08.2011 vedrørende NOU 2011:9. RBUP Øst og Sør er en kompetansegivende organisasjon, som gjennom forskning og undervisning arbeider for å støtte og bedre tjenestene for barn og unge.

RBUP Øst og Sør er av den oppfatning at utvalgets forslag til endringer får konsekvenser for barn og unge, spesielt aldergruppen 12 til 18 år. Dette bør derfor utredes av personer med kompetanse i forhold til barn og unge og tas inn i forslag til endringer.

Departementet bør vurdere konsekvensene av utvalgets uttalelse i innledningen, side 12: Utvalget har manglet særskilt kompetanse når det gjelder barn og unge, og har derfor ikke kunnet gå inn i spørsmål knyttet til disse gruppene i særlig grad. Av aktuelle problemstillinger som derfor ikke er vurdert nærmere, er forholdet mellom foreldresamtykke og tvang overfor barn og unge under 16 år, spørsmål knyttet til rettssikkerhet ved poliklinisk behandling, og krav til døgnenheter som behandler unge mellom 12 og 16 år mot deres vilje. Det er også behov for å styrke rettssikkerheten ved anvendelse av bestemmelser i barnevernloven som gir hjemmel for tvang rettet inn mot regulering av atferd. Dette spørsmålet bør inngå i arbeidet med en samordning av tvangsreglene innen helse- og omsorgstjenesten.

Videre er det etter vår mening et spesielt behov for at forholdet mellom foreldresamtykke og tvang overfor barn og unge under 16 år blir drøftet, både på bred basis og i lys av de forslag utvalget kommer med.

Utvalget foreslår at det bare skal kunne anvendes tvungent psykisk helsevern på behandlingsindikasjon hvis pasienten ikke har beslutningskompetanse og foreslår da et krav om antatt samtykke som vilkår.

De skriver (side 18):

Utvalget anbefaler ut fra dette at det i alle sammenhenger der tvang vurderes, legges opp til en konkret vurdering av all informasjon om hvordan pasienten ville ha stilt seg til bruk av tvang dersom han eller hun hadde vært kompetent. Det bør i en slik vurdering blant annet legges vekt på hvor klare holdninger som er vist, hvor fast de er uttrykt over tid, hvor nært i tid de ligger og hvor dekkende de er for den aktuelle beslutningen.

Dette reiser egne problemstillinger for ungdomspsykiatriske avdelinger som skal vurdere anvendelse av tvang etter bestemmelsene i psykisk helsevernloven for ungdom i alderen 16-18 år. Det blir en utfordring å avgjøre hva det skal legges vekt på for å vurdere kompetanse for ungdom i denne alderen, og for å vurdere hvordan pasienten ville ha stilt seg til bruk av tvang dersom vedkommende hadde vært kompetent. Dette er ikke drøftet tilstrekkelig i utredningen.

Konsekvenser av forslagene og behov for tilpasninger bør derfor vurderes særskilt for disse ungdomsgruppene.

Vennlig hilsen

Arild Bjørndal
direktør

Ketil Hanssen-Bauer
forsker